

Informant: Eroni Rokua.....from Tamasua Village, Yasawa.

YASAWA. M 283yrs.

Tamasua Village. 7th May 1983.

INSTAINTMENT OF NEW CHIEF

E rawa ni konti tukuna vei au, na ka e dau vakayacori, e na kena e sa vakarau buli e dua na turaga e na koro ogo e Tamasua.

Sa vinaka vakalevu. Au vakadinadina sara ga e na kena vakarau me sa dau buli e dua na turaga me turaga ni yavusa e na vanua ogo ko Tamasua. Mevaka ni ratou se tiko ogo ko iratou na kena kawa e dodonu me ratou bulia na turaga se na turaga ni vanua e na vanua ogo ko Tamasua. Ko iratou sara ga ogo mai na matagali ko Nasesavu, na i tokatoka ko Namoli, e na yavusa vakaturaga ko Tamasua. E na dua na gauna balavu sa oti, eraton mani lako ko iratou na dau ni veibuli eke, ki na vatu e dau vakayacori kinana veibuli ni turaga ni vanua ogo ko Tamasua. Na yacana na vanua ka tiko mai kina na vatu koya mat Namoli. E ratou kena dau ni veibuli tale ga ko iratou na i tokatoka mai Namoli mevaka au sa tukuna oti. Ni ratou se bula tiko e na gauna ogo. O koya na vatu koya, e caka tu e dua na kena vale na yacana tiko na vale koya me Betonisan, me tiko kina na vatu ni veibuli.

Ia ni ratou sa dau yaco yani ko iratou na i tokatoka ogo mai Namoli me ratou sa laki digia se me ratou laki kerea e na vatu ogo, me vakaraitaka e dua na tamata me sa na tokara na i tutu vakaturaga e na vanua ogo. Ia ni ratou sa dau yaco yani, ra sa dau lai durti tu ga e tauvaba, eraton sa gal lai bosesa se ko cei me na tokara na i tutu vakaturaga, se me turaga ni yavusa e na vanua ogo ko Tamasua.

Eraton sa dau digisa e dua, me dua ga me digitaki, sa gal dau digitaki e dua me sa lai tukutuku, me tu ga e namatani katuba, me sa lai tukutuku me lai vakaraitaka na nodratou lewa, e na kena digitaki me dua me sa mai vakataubeni e na i tutu vakavuna, me dilini ni vanua se me tui ni vanua ogo ko Tamasa.

Eraton sa digitaka e dua me sa tui se i liliu ni yavusa ko Tamasa kaya beka me sa digitaki ko Anitivasa ko Petemo, sa rogo rawa na yaca ni tamata ogo ki na vatu e sa toka rawa mai lomanivale, oya ni sa sega ni vakadonuya o koya, se vakadonuya, e na vakaraitaka ga mai e na dua na kena i vakaraitaki baleta me i vakaraitaka ni sega ni vakadonuya, na katubu, na kena i balebale oya ni sega ni vakadonuya me ko ka me tui ka ratou sa mai digisa ko iraton na dau ni veibuli. Eraton suka tale mai, suka mai kokoya ka laki vakaraitaka na lomadra- ton, ka ratou mai pose tale me digitaki tale e dua. Dede vakalalai sa curu tale yani ko koya ka laki tukutuku tiko vua na vatu, sa tukutuku tiko ni sa digitaki rawa ko ka, kanakena i tintini ga mai vua ni sa kena i sau mai vua na katubu. Na kena i balebale koya ni sega ni vakadonui. Sa lakolako tiko na nodratou veidigitakikoya, ka sa lai otiva mai na i wiliwili ni tamata ka ra tiko ogo, ka ra lai vakaraitaka e loma ni vale kivua na vatu ni veibuli, ia na nona cakacaka tiko ga mai na vatu koya na katubu, katubu, katubu, me yacova sara ni sa viavia oti na kai Tamasa era digitaki tiko me sa vakaitaube e na masti ni vanua ogo, me tui ni vanua, se me liliu ni vanua ogo ko Tamasa. Sa dede ka ratou sa mai tu ga, ka sasega ni dua na vanua me ratou vakavuna tale, se me dua na vanua, sa gal basika mai e dua nakena tursaga. Na yacani tursaga ogo ko Tinalavu. A vakaittikotiko mai Natavato, mai Nadala. Ka toka tu e na dua na Beto, na Betonisa, na nona i tutu ga ka sa dau tiko kina e na nona

sa mai vakacegu e na veigauna taucoke. Ia ni sa lako mai, sa mai
 tiko e nakoro ko Tamasa. Ia e lako mai e na gauna tau donu e na
 nodratou sa vakananuma tiko ke iratou na dau ni veibuli se ko cei
 tale mada me na nanumi me na tui, se me liliu ni yavusa ogo ko
 Tamasa. Sa gai vosa mai na vatu oya ka tukumamai, "Mo dou rai
 mada ki matasawa, ia mo dou raica mada e gaunisala. Kevaka ko dou
 sa raica e dua e gaunisala, koya mo dou lai vakataubeni koya e na
 masti ni vanua me sa tui ni vanua."
 Ratou sa gai rai mai e na vanua mai gaunisala, ratou sa gai rai
 Tinalavu ni sa lako tiko yani. Ratou sa mani toso vata mai, ka
 sa mai vosa donu tiko mai na vatu ni veibuli koya, ratou sa gai
 lako mai me sa vakadewavi na kena i tukutuku kina veivanua ka ra
 dou tutu mai kina ko ira na kai Tamasa, ki Nadala, mai Nabukevu,
 so e Lau, ki na veivanua taucoke ka ra tiko mai kina ko ira na
 sa dou tutu ki nodra veivanua me ra sa lako mai, me sa mai
 yaco na veibuli ni tui.
 Era sa gai lako wawa vakadua tu kina dua na tiki ni vanua mai na
 vanua ka vlekata tiko na valenilotu, na yacama ko Suetolu, me ra
 lai wawa vakadua tu kina, me ra yaco kece mai ko ira na sa tukuni
 yani vei ira na ka, mera sa vakaraisa mai e so na kakana, na veikta
 taucoke, ni sa na mai yaco na veibuli vasa na tui ni vanua.
 Ia e na nona bita ga mai na nona vanua koya ko Tinalavu, sa gole
 sara kina nodratou i tikitiko mai, me sa gole mai. Ia ni yaco yani
 e yaco yani e na gauna e siga taudonu kina na uca, sa sega ni wawa
 ni na lako sara ki na nona vale, sa mani lesu koso ga mai kea, ka
 gole sara ki namatasawa, ki na deisa ni yavu mai na Rogoua, sa gai
 lai curma e dua na vale ka lai vakaittikotiko tale ga kina, ka sax
 lakti tiko kina.

Ia era sa gal lai yacoyaco mai ko ira na kena turaga ni vanua ogo,
me ra sa yaco mai ki Suetolu, mevaka na vanua, ni ra sa oso taucooko
mai, sa gal gabe vakadua ki na Rogoua, me sa laki yaco na veibuli
vakaturaga. "a ra murti oti na gone turaga na Ratu, na yaca buli
ni vanua ogo, na Ratu, na Tui ni vanua e na yatu Yasawa. E sega ni
kena i balebale ni turaga levu e na Yatu Yasawa, na kena i balebale
ke dua nai lakolako vakavanua ni vanua ogo na Yatu Yasawa, ketidou
na litaka tiko na vanua ogo ko Tamasua.
Ketou lai vakayacora na i sevusevu, na veika taucooko vakakoya, keti-
tou na matanivanuataka tiko na i lakolako ~~xxxx~~ vakaturaga e na Yatu
Yasawa balabalavu.
Ia sa mani yaco na veibuli, ratou sa mai tu ga e vale, na turaga me
vakarorogotaka tiko na i cakacaka ni veibuli ka me vakayacori. Ni
sa yaco oti, ra sa gal dul suka tale ko ira na velivana vakaturaga
ka mai vakayacora na i cakacaka ni veibuli ogo, e na vanua taucooko,
era vakaitikotiko kina.
Me yacova na ganua me sa laki buli kina, ketou tu ga e vale ko i
ketou na lewe ni vale ogo vata keti na turaga. Na kena i balebale
ni ketou sa tu ga sa kau ketou kakana tu ga mai ko irana lewe ni
vanua keti ira na tamata, me ketou sa mai kana tu ga kina. E sega
ni ketou cakava rawa e dua na ka, me ketou sa toka vata ga keti na
turaga, ni ko ketou ogo ketou vakatokai tu me ketou yavusa buli
e na vanua ko Tamasua, e na yavusa ko Tamasua, e na vanua ko Yasawa.
Sa vaka saka koya na kena levu.
E taleitaki gara vakalevu na nomu vakamascalataka tiko vei au na veika
kece ko tukuna tiko ogo me baleta na veibuli. E rawa ni ko ni tukuna
tale mada na ka me baleta na Betonisan, me baleta na vatu, au rogoca
ni tukuna tiko i loko, na vatu ogo e .....

Io, na vatu la ogo na vatu ni veibuli. " caka tiko e dua na kena beto se dua na kena Beto, me tu ga kina na vatu, se me dua na vale lalali me tu ga kina na vatu e Loma, me sa kena vale tale ga na vatu koya. me tu ga kina na vale koya, me na waraka na gauna e vlnakati kina me caka na cakacaka vakaturaga, mai vei iratou na kena dau ni veibuli e na vanua ogo. Sa kena levu.

Au rogoca ni na vosa mai na vatu, ni na katabu tiko mai, ni sa tukuni yani e dua na yacani tamata e na katabu mai, ke rawa ni ko na vakaraitaka na kena i cakacaka e na kena dau lai tukuni e dua na tamata e na gauna ni veibuli...

Sa dina, mevaka e na gauna e liu era se dau mevaka me ra vosa mai ko ira na noda kalou vu e na so na noda veitiki ni vanua eda dau vlnakata. Ia e dau yaco vakalevu e na gauna fiya.

Koya navatu koya e sa dau nuitaki dei tu ga, ni sa dau kilali tiko ni ko koya ga e dau veibuli. Kevaka e na digitaki ga e dua, e sa na tukuna ga Io, ia e sa na caka. Ia kevaka e na sega ni vakadonuya, e na nona cakacaka tiko ga na katabu.

E taleitaki sara vakalevu na nonu vakamagala, au rogoca tale tu ga ni tukuna o iko na kena dau vakayacori na veibuli, e rawa ni ko vakamagalataka na veikas eso e dau vakayacori, me kena dau caka na vei-

buli. E dau tu ga ko iratou na dau ni veibuli, me ratou na vakayacora ga na veibuli ni sa vaka e sa lako ga mai na tabua vata kei na masti, au sega mada ni kilala na yagona. Na vagunu se sa na caka tiko mai e na tiki ni gauna kiva, ka yaco mai nikua, au se sega mada ni kilala, na ka ga au se kilala wale tiko ga na masti, namasi me na laki vakataubeni

FINISHED

.....

VINAKA VAKALEVU.

vana, sa kena levu.

vua na tamata ka buli me sa tui, me sa mai vakataubeni namasi ni